

Obsah

Historická podstata globalizace (Zuzana Lehmannová)	9
Historické předpoklady globalizace (Zuzana Lehmannová)	21
1. Naplnění historické role Evropy.....	22
1.1 Vytváření předpokladů globalizace	23
1.2 Rozvoj globalizace.....	26
2. Krize evropské kultury a její globalizace.....	31
3. Hodnoty pro etapu globalizace.....	37
3.1 Nový obsah základních evropských hodnotových principů.....	37
3.2 Nový vědecký obraz světa a nové hodnoty	40
Literatura.....	46
Ekologický rozměr globalizace (Ivana Chlapcová)	47
Úvod	47
1. Globální ekologická krize	48
1.1 Ke kořenům ekologické krize – přirozená versus kulturní adaptace	48
1.2 Etapy vývoje lidské civilizace.....	51
1.2.1 Člověk – lovec a sběrač.....	51
1.2.2 Zemědělská fáze.....	52
1.2.3 Odkaz novověku moderní civilizaci	53
1.2.4 Utváření globální civilizace.....	56
1.3 Počátky reflexe krize evropského ideálu	58
1.4 Povahy ekologické krize	61
1.5 Udržitelný rozvoj – strategie pro globální fázi vývoje lidstva?!	67
2. Řešení ekologických problémů na globální úrovni	70
2.1 Potřeba kolektivní akce.....	70
2.1.1 Tragédie “společného majetku” a možnosti jejího řešení	74
2.1.2 Mezinárodní environmentální režimy	77
2.2 Nástin vývoje mezinárodní environmentální spolupráce – formování „globální environmentální politiky“	88
Závěr.....	98
Literatura.....	100
Globalizace ekonomiky (Vladimír Jeníček)	101
1. Teoretická východiska	101
1.1 Hlavní projevy globalizace:.....	104
1.2 Síly procesu globalizace.....	107
1.3 Interdependence.....	109
2. Základní pojmy	112
2.1 Subjekty mezinárodních ekonomických vztahů.....	113
2.2 Formy mezinárodních ekonomických vztahů	114
2.3 Globální charakter interdependence hospodářství jednotlivých zemí	117
2.4 Příčiny internacionalizačních procesů	119
2.5 Vědeckotechnický pokrok.....	130
3. Globalizace a ekonomický růst	132
Země	136

4. Asymetrie a rizika globalizace	148
5. Závěry	161
5.1 Ekonomický růst.....	168
5.2 Sociální asymetrie.....	169
5.3 Ekologie	170
5.4 Informační demokracie	171
5.5 Co globalizace přináší pozitivního:	171
5.6 Problémy globalizace.....	172
5.7 Případné řešení negativních vlivů globalizace	172
Zkratky.....	173
Literatura.....	174
Soudobá globalizace a její sociální aspekty (Oleg Suša)	175
Úvod: co je to globalizace?.....	175
1. Vývoj diskusí o globalizaci.....	179
1.1 Globální debata.....	180
1.1.1 Vznik globální debaty	180
1.1.2 Mediální diskuse o globalizaci	181
1.1.3 Ideologické aspekty globalizačních diskusí	182
1.2 Globalizace a její reflexe ve společenských vědách.....	184
1.2.1 Kulturní vztahy a globalizace	184
1.2.2 K vymezení pojmu globalizace ve výzkumu společenských věd.....	185
1.2.3 „Globalita“ a „globalizace“	186
1.2.4 Komunikace.....	188
1.2.5 Občanská společnost a veřejná sféra.....	189
1.2.6 Veřejná sféra a symbolická politika.....	190
1.2.7 Transformace a její důsledky.....	191
1.2.8 Nadnárodní sociální prostory a sítě.....	191
1.2.9 Nadnárodní prostory versus národní společnosti?.....	193
1.2.10 Interdependance globální struktury sociálních vztahů.....	194
2. Globalizace jako kulturní proces.....	195
2.1 Modernizační proces jako socio-kulturní a mocensko-vztahový problém	196
2.1.1 Modernizace, kontrola světa a kulturní změna.....	197
2.1.2 Problémy důsledků globalizování modernizace	198
2.1.3 Globální problémy současného světa.....	199
2.2 Globální nerovnost a kulturní konflikt: geneze problému	200
2.2.1 Globalizace kulturních konfliktů	202
2.3 Vědeckotechnická globalizace	203
2.3.1 Informatizace a postindustrializace: sociální důsledky	203
2.3.2 Lidský potenciál a práce.....	204
2.3.3 Bumerangové efekty na společnost.....	205
2.3.4 Organizační změny pracovních vztahů	206
2.3.5 Media sdělování jako regulátor života v nejistotách.....	206
2.3.6 Pružnost, sociální nestabilita a konflikt.....	207
2.4 Ekologická globalizace	208
2.4.1 Planetární vědomí	208
2.4.2 Globální společenství života a jeho ohrožování	209
2.4.3 Konfliktní pohledy, konfliktní sociální cíle.....	209
2.4.4 Globální rizika a druhá modernizace	210

2.5 Globalizace jako chaos vztahů mezi státy.....	210
2.5.1 Globalita a nerovné moci národních států.....	211
2.5.2 Nové problémy staré inisutce: trvající paradoxy společenství států.....	211
2.5.3 Globalizace a potřeba demokratické globální vlády a spolupráce.....	213
3. Aktéři globalizace, její roviny, složky, hybné síly	214
3.1 Dynamický systém globalizace	214
3.1.1 Pohyblivost	215
3.1.2 Síťování vztahů, proměnlivost, nejistota.....	215
3.1.3 Krize států?.....	216
3.1.4 Mocenské tlaky nadnárodních organizací, soutěžení států	217
3.1.5 Nová diplomacie globální soutěže a strukturální přeměny	218
3.1.6 Transformace konfigurací moci a vládnutí bez vlády.....	219
3.2 InSTITUTE národního státu a globalizovaného podniku v globalizovaném světě	221
3.2.1 Moderní stát: idea a historický vývoj.....	221
3.2.2 Politika ekonomického růstu a sociální změny: konflikt a spolupráce státu a podniku	223
3.2.3 Nadnárodní podnik a systém pružného post-fordismu.....	225
3.2.4 Struktura a organizace postfordismu.....	227
3.2.5 Síťový podnik	228
4. Sociální důsledky a rizika globalizace.....	231
4.1 Relativizace lokálního a globálního.....	231
4.2 Dezorganizovaný kapitalismus, kulturní odprostorování a hybridizace	232
4.3 Sociálně-ekologické rizikové kontexty.....	235
4.3.1 Příčiny sociální a ekologické devastace	236
4.3.2 Migrace, urbanizace a rozvoj.....	237
4.3.3 Dělbá nerovnosti	238
4.4 Bumerangové efekty sociálních důsledků globalizace	241
4.5 Riskantní individualizace	244
4.6 Reflexivní individualizace na cestě řešení sociálních dopadů globalizace.....	246
4.7 Globalizace a sociální nerovnost	251
4.7.1 Globální nerovnosti.....	254
4.7.2 Problém měření globální nerovnosti a její mnohazměrnost.....	256
4.7.3 Potřeba globální demokracie a regulace.....	258
Závěr: Problém legitimitnosti nerovností a úskalí jejich normalizace	260
Literatura.....	265
Globalizace a mezinárodní bezpečnostní vztahy (Jan Eichler)	267
Úvod	267
1. Skutečnosti, které se v době globalizace změnilly	268
1.1 Základní rámec změny	268
1.2 Druhy hrozeb.....	268
1.2.1 Bezpečnostní hrozby vojenského charakteru	269
1.2.2 Bezpečnostní hrozby nevojenského charakteru.....	271
2. Ozbrojené konflikty v době globalizace	274
2.1 Základní charakteristika.....	274
2.2 Konflikt na Blízkém a středním východě a jeho vliv na mezinárodní bezpečnostní vztahy v období globalizace.....	275
2.2.1 Základní problémy bezpečnostních vztahů v oblasti BSV.....	275
2.2.2 Ropná determinanta oblasti BSV.....	276

2.2.3 Izraelsko - palestinský konflikt.....	277
2.2.4 Bezvýchodnost dosavadních přístupů.....	279
3. Terorismus jako nejvážnější hrozba období globalizace.....	279
3.1 Odlišnosti mezi terorismem a klasickou válkou.....	279
3.2 Rozdíly mezi terorismem a gerilou.....	280
3.3 Hlavní rysy taktiky teroristických organizací.....	281
3.4 Státy sponzorující terorismus.....	282
3.5 Definice mezinárodního terorismu.....	283
4. Globální terorismus, jeho činitelé a referenční objekty.....	283
4.1 Teroristé jako noví činitelé mezinárodních bezpečnostních vztahů.....	283
4.2 Referenční objekt globálního terorismu na poč. 21. století.....	284
4.3 Cíle globálního terorismu.....	285
4.4 Nový způsob úderu.....	285
4.5 Zneužití státu jako základny i jako rukojmí.....	287
5. Vyhodnocování hrozby globálního terorismu.....	287
5.1 Hodnocení 11. 9. 2001 jako projevu nenávisťi vůči hodnotám západní civilizace a jejím hlavním symbolu.....	287
5.2 Hodnocení 11. 9. 2001 jako odvety za politiku USA.....	288
5.3 Hodnocení 11. 9. 2001 jako útoku proti stávajícímu uspořádání mezinárodních bezpečnostních vztahů na globální úrovni.....	290
5.4 Dílčí shrnutí.....	290
5.5 Hrozba nekonvenčního terorismu.....	291
5.5.1 V oblasti technokratické jde o následující :.....	292
5.5.2 V oblasti politické.....	293
6. Velké ozbrojené vedené Spojenými státy a jejich spojenci.....	294
6.1 Operace Pouštní bouře.....	294
6.1.1 Charakter irácké hrozby.....	294
6.1.2 Postup mezinárodního společenství.....	295
6.2 Operace Spojenecká síla.....	297
6.2.1 Základní charakteristika.....	297
6.2.2 Stanoviska NATO a Evropské unie.....	298
6.2.3 Bezpečnostní hrozby a rizika kosovského konfliktu.....	299
6.2.4 Charakteristika operace "Spojenecká síla".....	300
6.2.5 Problémy spojené s operací Spojenecká síla.....	301
6.2.6 Úspěchy operace Spojenecká síla.....	303
6.3 Operace kce Trvalá svoboda.....	304
6.3.1 Hlavní priority vojenské strategie USA před 11. 9. 2001.....	304
6.3.2 Vojenské determinanty.....	304
6.3.3 Nasazení ozbrojených sil USA v operaci Trvalá svoboda.....	305
6.3.4 Priority vojenské strategie USA po válce v Afghánistánu.....	307
6.4 Operace Irácká svoboda.....	308
6.4.1 Ropná determinanta.....	308
6.4.2 Saddámův režim jako přímá, záměrná hrozba ekonomického charakteru.....	308
6.4.3 Saddám Husajn jako přímá a naléhavá hrozba pro Irák.....	309
6.4.4 Vojenská charakteristika operace Irácká svoboda.....	309
7. Další zvýraznění rozdílů mezi USA a jejich evropskými spojenci.....	311
7.1 Vojensko-technický příkop.....	311
7.2 Vojensko - ekonomický příkop.....	312

7.3 Bezpečnostněpolitický příkop	312
Závěr	313
Literatura	314
Kulturní pluralita v etapě globalizace (Zuzana Lehmannová)	317
1. Vymezení problému	318
2. Kulturní rozmanitost	319
2.1 Podstata kulturní rozmanitosti	320
2.1.1 Kulturně hodnotové paradigma	320
2.1.2 Kulturní identita	322
2.2 Struktura globalizovaného světa z hlediska kultury	325
2.2.1 Vývoj vztahů mezi kulturami	325
2.2.2 Kulturní struktura současného světa: Hierarchie systémů a mezinárodní vztahy	327
3. Sřtět kultur a kulturní konflikt	329
3.1 Kulturní dynamika a integrační procesy	330
3.2 Vnější a vnitřní kulturní napětí jako zdroj konfliktů	331
3.3 Globální kulturní mezera a její rizika	335
Literatura	342
Institucionální aspekt globalizace: Globální řízení a role OSN	
(Pavla Kortusová)	343
Úvod	343
1. Řízení a vlády	344
2. Mezinárodní a globální řízení	348
3. Limity mezinárodních řídicích systémů	350
3.1 Dosahování cílů řízení	350
3.2 Legitimita řídicích systémů a čtyři mezery řízení	351
4. Směrem ke globálnímu řízení	354
4.1 Tři modely globálního řízení	354
4.1.1 Autoritativní koordinace světovým státem	355
4.1.2 Hierarchické neautoritativní řízení (řízení hegemonem)	357
4.1.3 Horizontální samostatná koordinace (řízení bez světové vlády)	358
4.2 Naplnění cílů řízení a role OSN	360
4.2.1 Vyplnění jurisdikční mezery (jurisdictional gap)	360
4.2.2 Vyplnění operativní mezery (operational gap)	362
4.2.3 Vyplnění mezery v podnětech (incentive gap)	363
4.2.4 Naplnění mezery zúčastnění (participatory gap)	364
5. Postavení mezinárodních organizací	366
6. Rámec globální společnosti	368
Literatura	372
Globalizace a média (Jan Stuchlík)	373
1. Ekonomické dopady a projevy globalizace médií	373
2. Kulturní dopady a projevy globalizace médií	376
2.1 Odpůrci a zastánci globálního kulturního působení médií	378
2.2 Působení médií v jiných kulturách – příklad východní Asie	380
2.3 Arabské satelitní televize a zvláštní případ televize Al-Džazíra	385
2.3.1 Al-Džazíra a její úspěch	387
3. Politické dopady a projevy globalizace médií	393
3.1 První myšlenky na vytvoření globální televize jako nástroje propagandy	394

3.2 Problém mediálního obrazu reality a CNN-efekt.....	396
3.3 Armáda a média - několik příkladů z historie	400
Literatura.....	407